

fastidio? Quomodo ergo perveniamus ad hanc satietatem panis longe ab ea satietate in hac fame positi, consilio opus est: quod consilium si neglexerimus, ad panem illum sine causa pulsamus. Imò vero consilium hoc quod dicturus sum, vel potius commendaturus sum, non enim a me dicam quod vobiscum didici; consilium ergo hoc quod dicturus sum, quisquis contempserit, omnino non pulsatur. Hoc enim consilium sequi et agere, est pulsare. Quid enim? Putatis, fratres, quia vere quasi corporaliter habet Deus quamdam januam duram quam claudit contra homines? et ideo nobis dixit pulsare, ut veniamus et tundamus ostium, quousque pulsando perveniamus ad aures patrisfamilias in secreto quodam constituti, et jubeat nobis aperire, dicendo, Quis est qui pulsatur? quis est qui auribus meis tedium facit? Date illi quod petit, recedat hinc. Non ita est, verumtamen est aliquid simile. Certe quando pulsas ad aliquem, manibus agis. Est quod agas manibus quando pulsas ad Dominum. Prorsus manibus agis, manibus pulsas. Si ergo non egeris, non dico, Frustra pulsas; sed dico, Non pulsas: ideo non mereberis, ideo non accipies, quia non pulsas. Quando, inquis, vis ut pulsem? ecce quotidie rogo. Bene facis, rogare optime facis. Nam et hoc dictum est: *Petite, et dabitur vobis; quaerite, et invenietis; pulsate, et aperietur vobis* (Luc. xi, 9). Omnia dicta sunt; pete, quaere, pulsa. Petis orando, quaeris disputando, pulsas erogando. Non ergo quiescat manus. Apostolus cum de eleemosynis plebem moneret, *Consilium*, inquit, *in hoc do: hoc enim vobis prodest, quod non facere, sed et velle coepistis ab anno priore* (II Cor. vii, 10). Et Daniel, prospicit Spiritus sanctus... Nam si divitias nostras pauperum cordibus commendemus, . . . quando eas postmodum aut fur appetat, aut praedo vastet, aut linea comedat, aut rubigo corrumpat aut quod perniciosum injustum tempus assumet? Sed quid? Tunc opes nostrae ad Dominum transeunt, atque occupant caelum si pauperibus tribuentes, caelestia mandata servemus.

Huic ergo operi, fratres, totis viribus insistendum est. Haec Domino voluntas sine vocatione aliqua semper ubique complenda est. Sola misericordia tantummodo est ab excessibus liberata. Dum omnia odiosa sunt cum transcenderint modum, sola misericordia terminum non habet. Ipsa tantum est cuius nimietas placeat, cuius oblectet enormitas, cuius laudabilis possit esse profusio. Sola itaque misericordia est, quae quanto ad majora¹ processerit, tanto ampliore et sibi laudem et in Domino tribuit charitatem. Hanc fieri jugiter ipse Dominus hortatur;

¹ Urbinas, hic additur, incrementa.

nec in Evangelio Christus tacet, nec per Prophetas Spiritus sanctus cessavit. Loquitur per Isaiam Dominus et Pater Omnipotens Deus, qui quae munera misericordibus praeparantur, ostendit: *Frange esurienti panem tuum, et egenum sine lecto induc in domum tuam: si videris nudum, vesti, et domesticos seminis tui non despicias. Tunc erumpet temporaneum lumen tuum, et lux cito orietur. Et praebit ante te iustitia, et claritas Dei circumdabit te. Tunc exclamabis, et Dominus exaudiet te. Cum adhuc loqueris, dicet, Ecce adsum* (Isai. lviii, 7-9). Satis evidenter, fratres, quod apud Tobiam jamdudum docui, Isaiae testimonio comprobatum est, adjungendam esse orationi eleemosynam, sociandumque jejunium. Tunc, inquit, *exclamabis, et Deus exaudiet te*; tibi in oratione clamanti, dum adhuc loqueris dicet, *Ecce adsum*. Si misericordiam, inquit, impenderis, cito eam cum rogare inceperis, impetrabis: praevenerit Dominus tuas voces, et praecurrentibus meritis tuis accipies omnia.

Quid enim est oratione praeclearius? quid vitae nostrae utilius? quid in tota nostra religione sublimius? Oratio est quae nos Christianos provocat; oratio est qua cum Deo loquimur, qua patrem dicimus, qua universa desideria nostra in conspectu majestatis ejus effundimus. Oratio est quae caelos penetrat, nubes transit, Dei aures attingit. Haec in Ecclesia universis gradibus necessaria est. Haec catechumenis spiritum, fidelibus praesidium, poenitentibus solatium praestat. Haec justos continet, sublevat peccatores; per hanc etiam qui stant non cadunt, et qui elisi sunt eriguntur. Haec utitur aetas, sexus, haec conditio omnis et dignitas. Haec magna servat, haec tutat et minima. Per hanc divites tuti sunt, per hanc pauperes non deficiunt. Haec ex illorum abundantia excubat, haec ut ab ipsis penuria repellatur exorat. In hac gubernamur in prosperis; per hanc fiduciam gerimus in adversis. Haec nobis in gaudiis jucunda est; haec in luctibus suavis. Per hanc laetitiam percipimus, per hanc tristitiam declinamus. Huic autem nostri pondus et tedium, votiva omnia commendamus. Hanc quasi fidelem sequestramus, quasi idoneam et tutissimam navim universorum desideriorum nostrorum mercibus oneramus, quae ad omnipotentem Dominum, expansis manibus, fisisque precibus prospero felicique cursu perveniat. Per hanc omnia timoris Domini ornamenta percipimus. Per hanc quidquid fides inchoat, spiritus mundat, charitas decorat, assidua deprecatione servamus. Per hanc castitate tuemur, continentia virtuteque gubernamur. Per hanc pro Christo corporis vincula sustinemus: per hanc postremo beata martyria consummamus. Amen.

SERMO DE GENERALITATE ELEEMOSYNARUM.

Editus a Sirmundo in Appendice post Augustinianos quadraginta.

Stipem peccatoribus Manichaei negant, et quare. Timent alii ne peccatoribus largiendo Deum offendant. Omnibus eroganda est. Iusti praeposendi. Nec despiciendi inimici. Non quia peccatores, sed quia homines. Peccatoribus stipem non negavit Christus.
Sunt qui existimant eleemosynas justis tantummodo esse praebendas; peccatoribus autem nihil ejusmodi dari oportere. In hoc errore primum sacrilegii locum Manichaei tenent, qui credunt in quocumque cibo Dei membra permixta et colligata detineri: quibus censent esse parcendum, ne a peccatoribus polluantur, et nodis miserioribus implicentur. Haec insania minus digne fortasse refellitur, quam sanorum omnium sensus offendit, si tantummodo proponatur. Nonnulli autem nihil tale sentientes, ideo peccatores putant non esse pascendos, ne contra Domi-

num conemur, cuius in eis indignatio declaratur: tanquam ex hoc etiam nobis possit irasci, quia eis volumus subvenire, quos vult ipse punire. Adhibent et testimonia Scripturarum sanctarum, ubi legimus, *Da misericordiam, et ne suscipias peccatorem, et impiis et peccatoribus redde vindictam. Bene fac humili, et ne dederis impio; quoniam et Altissimus odio habet peccatores, et impiis reddet vindictam* (Eccli. xii, 4, 6, 7). Haec verba quemadmodum accipienda sint non intelligentes, detestabili crudelitate induuntur. Unde nos oportet de hac re, patres, vestram alloqui Charitatem: ne cogitatione perversa cum divina voluntate non consentiat.

Omnibus esse impertiendam misericordiam docet apostolus Paulus apertissime dicens: *Insatiabiles, inquit, cum tempus habemus, operemur bonum ad*

omnes, maxime autem ad domesticos fidei (Galat. vi, 10). Unde revera satis apparet, in hujusmodi operibus justos esse præponendos. Quos enim alios intelligamus domesticos fidei, cum alibi aperte sit positum, *Justus ex fide vivit* (Hebr. x, 38)? Non tamen aliis hominibus, etiam peccatoribus, misericordiae claudenda sunt viscera, nec si etiam adversum nos hostilem animum gerant: ipso nostro Salvatore dicente ac monente, *Diligite inimicos vestros, benefacite his qui oderunt vos* (Matth. v, 44). Neque hoc in libris veteribus tacitum est. Ibi enim legitur, *Si esurierit inimicus tuus, ciba illum; si sitit, potum da illi* (Prov. xxv, 21). Quo etiam in Novo et Apostolus usus est (Rom. xii, 20).

Nec ideo tamen falsa sunt quæ supra posuimus; quia et ipsa divina præcepta sunt, *Da misericordiam, et ne suscipias peccatorem*. Illa enim ob hoc dicta sunt, ne cuiquam peccatori propterea bene facias, quia peccator est: ut bene quid facias ei qui te odit, non quia peccator est, sed quia homo est. Ita utrumque præceptum tenebis, nec ad judicandum remissus, nec ad subveniendum inhumanus. Omnis enim qui recte arguit peccatorem, quid aliud quam non vult eum esse peccatorem? Odit ergo homo quod et Deus odit: ut perimatur quod homo fecit, et liberetur quod Deus fecit. Peccatum quippe homo fecit, ipsum et hominem Deus. Et duo ista nomina cum dicimus, Homo peccator, non utique frustra dicuntur. Quia peccator est, corripere; quia homo est, miserere. Nec omnino liberabis hominem, nisi eum persecutus fueris peccatorem. Huic officio omnis invigilat disciplina, sicut cuique regenti apta et accommodata est; non solum episcopo regenti plebem suam, sed etiam pauperi regenti domum suam, marito regenti conjugem suam, patri regenti prolem suam, judici regenti provinciam suam, regi regenti gentem suam: omnes hi cum boni sunt, eis quos regunt bene utique volunt. Et servi juxta impertitam ab universorum Domino potestatem, qui etiam regentes regit, dant operam, ut illi quos

regunt, et conserventur homines, et pereant peccatores. Ita implent quod scriptum est, *Da misericordiam, et ne suscipias peccatorem*: ne hoc in illo salvum, quod peccator est, velint. *Et impiis et peccatoribus redde vindictam*: et in hoc ipsum, quod impii et peccatores sunt, deleatur in eis. *Bene fac humili*, propter hoc quod humilis est; *et ne dederis impio*, propter hoc quod impius est: quia ob hoc *Altissimus odit peccatores, et impiis reddet vindictam* (Eccli. xii, 4, 6). Qui tamen, quia non solum peccatores et impii, verum etiam et homines sunt, *facit oriri solem suum super bonos et malos, et pluit super justos et injustos* (Matth. v, 45). Ita nulli hominum claudenda misericordia: nulli peccatori peccata impunita relaxanda sunt.

Hinc itaque maxime intelligendum est, quoniam non sit contemnenda eleemosyna, quæ quibusque pauperibus jure humanitatis impenditur; quandoquidem Dominus sublevabat indigentiam pauperum, etiam ex iis loculis, quos ex opibus implebat aliorum. Quod si forte quis dixerit, nec illos debiles et mendicos, quos Dominus jussit potius imitari, nec illos quibus solebat de loculis erogare, peccatores fuisse; idè non esse consequens, ut propter hæc evangelica testimonia, etiam peccatores a misericordiis suscipi vel pasci jubeantur: illud attendat quod jam superius memoravi, quia utique peccatores et maxime scelerati sunt, qui oderunt et persequuntur Ecclesiam: de quibus tamen dictum est, *Bene facite his, qui oderunt vos* (Ib., 44). Et hoc exemplo Dei Patris astruitur, qui *facit solem suum oriri super bonos et malos, et pluit super justos et injustos*. Non ergo suscipiamus peccatores propter quod sunt peccatores; sed tamen eos ipsos, quia et homines sunt, humana consideratione tractemus. Persequamur in eis propriam iniquitatem; misereamur communem conditionem: et sic *infatigabiles, cum tempus habemus, operemur bonum ad omnes, maxime autem ad domesticos fidei*.

TRACTATUS

DE DUODECIM LAPIDIBUS, DE QUIBUS APOC. CAP. XXI, 19, 20.

Sitne Amati episcopi et Casinensis monachi, cujus inter opera Petrus diaconus recenset tractatum de duodecim Lapidibus, nobis non liquet. Certe cum expositione Bedæ in eundem Apocalypsis locum maxime consentit.

Jaspis, qui primus in ordine ponitur, viridis est coloris, et significat Christum, qui est resurrectio vel relectio sanctarum animarum; sive electos, quorum fides nunquam marcescit. Sapphirus, qui secundus in ordine ponitur, aerei coloris, sanctos significat, qui adhuc in terra positi cœlestia mente petunt, et cuncta terrenam despiciunt, quasi non sint in terra. Isti vero possunt dicere cum Apostolo, *Nostra conversatio in cœlis est* (Philipp. iii, 20). Chalcedonius, qui tertius in ordine ponitur, adeo fortissimæ naturæ est, ut sculpentium argumentis resistat, speciemque habens pallentis lucernæ; significat fortes inter adversa aliis exemplum fortitudinis præbentes, et sine ostentatione lumen scientiæ portant. Smaragdus adeo est viridis, ut aerem etiam circumfusum viridem reddat. Cujus multa sunt genera. Sed pretiosissimi in deserto Scythiæ reperiuntur, quos gryphes, ex parte leones et ex parte aquilæ, custodientes hominibus auferunt, cum quibus Arimaspi homines unum oculum habentes bella gerunt, ipsosque eis auferunt. Sic et Christus æternæ pascua refectionis suis daturus, in cordibus a terrenis curis remotis habitat, quem gryphes, id est, maligni spiritus tollere nituntur fidelibus, sed electi oculum mentis possidentes, cum gryphibus pugnant, sibi que hunc pretiosum lapidem

vindicant. Sardonius ex sardio et onyce componitur, primum colorem habens nigrum, medium candidum, supernum rubeum, ostendit eos, qui licet despecti videantur, splendore tamen fidei irradiantur, et charitatis igne semper rubescunt. Sardius terræ rubræ speciem habens, significat sanctos, qui quamvis sublimes sint meritis, tamen humanam fragilitatem considerantes, se esse filios Adæ recognoscunt, qui rubra terra dicitur. Bene autem sexto loco ponitur, sicut ille sexto die factus est. Chrysolithus quasi aurum refulgens et quasi scintillas ex se mittens, significat eos, qui luce supernæ sapientiæ resplendent, suasque virtutes cum verbo prædicationis velut scintillas in proximos effundunt. Beryllus viridis et pallidus designat sanctos, contemplatione Dei virides, sed fraternæ administrationis actione quasi pallentes. Topazius omnium lapidum colorem habens significat sanctos omnibus repletos virtutibus. Chrysoprasus aureus et viridis designat sapientes resplendentes fide. Hyacinthus similis aquæ radio solis perfusæ; designat sanctos sapientia repletos, perfusos radio veri solis. Amethystus in suo purpureo colore cœlestem, in violaceo colore humilitatem cum bonæ operationis odore, in roseo charitatem sanctorum significat.

